

Μάθημα	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ– ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ
Καθηγητής	ΟΜΑΔΑ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
Τάξη	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
Ημερομηνία	02/11/2025
Ονοματεπώνυμο	

Ο ρήτορας συμβουλεύει το νεαρό Δημόνικο πώς θα κατορθώσει να διάγει μια ενάρετη ζωή, μαθαίνοντας να ασκεί τη φρόνηση μέσω συγκεκριμένων πρακτικών.

Ἐπιμελοῦ μὲν πάντων τῶν περὶ τὸν βίον, μάλιστα δὲ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν ἄσκει. Μέγιστον γὰρ ἀγαθὸν ἐστὶ νοῦς ἀγαθὸς ἐν ἀνθρώπου σώματι. Πειρῶ τῷ μὲν σώματι εἶναι φιλόπονός, τῇ δὲ ψυχῇ φιλόσοφος, ἵνα τῷ μὲν σώματι ἐπιτελεῖν δυνήσῃ τὰ δόξαντα, τῇ δὲ ψυχῇ προορᾷ ἐπιστήσῃ τὰ συμφέροντα. Πᾶν ὅ,τι ἂν μέλλῃς ἐρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ. Πολλάκις γὰρ ἢ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας. Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον. Οὕτω γὰρ οὐτ' εὐτυχῶν ἔσει περιχαρῆς οὔτε δυστυχῶν περίλυπος. Δύο ποιοῦ καιροὺς τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶσθα σαφῶς, ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον ἐστὶ εἰπεῖν. Ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ὁ λόγος κρείττων τῆς σιγῆς ἐστὶ, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγᾶν ἢ λέγειν. Χαῖρε μὲν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσιν τῶν ἀγαθῶν, λυποῦ δὲ μετρίως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις τῶν κακῶν, γίγνου δὲ τοῖς ἄλλοις μηδ' ἐν ἑτέροις ὧν κατάδηλος. Ἀτοπον γὰρ τὴν μὲν οὐσίαν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀποκρύπτειν, τὴν δὲ διάνοιαν φανεράν ἔχοντα περιπατεῖν.

Ἰσοκράτης, Πρὸς Δημόνικον, 40.1-42.5

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Α. «Ἐπιμελοῦ μὲν πάντων... οὔτε δυστυχῶν περίλυπος»: να μεταφράσετε το απόσπασμα

(20 μονάδες)

Β. Ποιες συμβουλές δίνει ο ρήτορας στο νεαρό Δημόνικο;

(10 μονάδες)

Γ1. «Οὐτῶ γὰρ οὐτ' εὐτυχῶν ἔσει περιχαρῆς οὔτε δυστυχῶν περίλυπος»: να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε τις μετοχές του χωρίου και στη συνέχεια να τις μετατρέψετε σε ισοδύναμες δευτερεύουσες προτάσεις.

(3 μονάδες)

Γ2. «Πᾶν ὅ,τι ἂν μέλλης ἐρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ.»: να εντοπίσετε την υπόθεση και την απόδοση του υποθετικού λόγου που λανθάνει και να αναγνωρίσετε το εἶδος του.

(3 μονάδες)

Γ3. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους που ακολουθούν:

τὴν σαντοῦ, ἐρεῖν, περιχαρῆς, τῆς σιγῆς

(4 μονάδες)

Δ1. Πειρῶ, ἐπισκόπει: να σχηματίσετε τους ίδιους τύπους στον αόριστο

Δ2. σαφῶς, μετρίως: να σχηματίσετε τα παραθετικά των επιρρημάτων

Δ3. Να σχηματίσετε τους ζητούμενους τύπους:

Πᾶν: τη δοτική πληθυντικού του ίδιου γένους

ὅ,τι: τον ίδιο τύπο στον αντίθετο αριθμό

περιχαρῆς: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

οἶσθα: το γ' πληθυντικό της υποτακτικής του ίδιου χρόνου

σιγᾶν: το β' πληθυντικό της προστακτικής του ίδιου χρόνου

ἀποκρύπτειν: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή

(10 μονάδες)

*Ἡ τύχη των κρατῶν εξαρτάται κυρίως από την εκπαίδευση των νέων.
(Αριστοτέλης)*